

Drogtestning på arbetsplatsen

Publicerad 4.4.2006. Uppdaterad 17.9.2012

Lagen om integritetsskydd i arbetslivet reglerar arbetsplatsernas drogtestning. Lagen definierar ytterst noggrant när tester kan göras, men praxis är fortfarande brokig. Testningen är också förknippad med problem och begränsningar som det inte finns lösningar på i lagtexten.

Enligt den lag som trädde i kraft i oktober 2004 är förutsättningen för att testa en person att han eller hon arbetar med uppgifter som förutsätter noggrannhet, tillförlitlighet, självständig omdömesförmåga eller god reaktionsförmåga. Dessutom förutsätter lagen att utförandet av arbetsuppgifterna under påverkan av narkotika eller vid beroende av narkotika kan äventyra ens eget eller andras liv, hälsa eller arbetarskydd, äventyra landets försvar, statens säkerhet, trafiksäkerheten eller öka risken för betydande miljöskador.

Testning är enligt lagen också möjlig om den anställda kan orsaka arbetsgivaren eller dennes kund ekonomisk skada som är större än ringa eller äventyra skyddet av uppgifter som erhållits i arbetet eller av övriga yrkeshemligheter. Rätt till testning föreligger också när uppgifter som kräver särskilt förtroende utförs på annan plats än i de lokaler som övervakas av arbetsgivaren. Då förutsätter lagen dessutom att arbetet även kan medföra betydande ekonomiska risker. En arbetssökande som arbetar med minderåriga eller i uppgifter var man lätt kommer över narkotiska preparat kan också drogtestas.

Hur testningen genomförs och vilka påföljderna är bör man komma överens om inom ramen för samarbetsförfarandet på arbetsplatserna. All testning bör bygga på arbetsplatsens alkohol- och drogprogram och endast gälla personer som arbetar med uppgifter som klassificerats som särskilt riskfyllda.

En droganalys görs vanligen på ett urinprov. Provet bör tas under kontrollerade förhållanden så att alla möjligheter till manipulation utesluts. Eventuella positiva resultat vid ett allmänt sällningstest säkerställs med speciella uppföljande analyser. Därefter tolkar laboratoriet testet och delger arbetshälsovården resultatet. Risken för falskt positiva testresultat är mycket liten. Däremot kan tiotals amfetaminderivat och hallucinogena droger, exempelvis LSD, förbli oupptäckta på grund av smalspektrig sällning. Urinmanipulation är också möjlig.

Ett positivt drogtestningsresultat betyder inte att den testade personen varit drogpåverkad vid tidpunkten för provtagningen. Med hjälp av analyser som görs på urinen kan man inte fastställa hur stora mängder av det påträffade medlet det finns i kroppen eller avgöra exakt när droganvändningen skett. Om det gäller läkemedel går det inte att skilja terapeutiskt bruk från läkemedelsmissbruk. Ett positivt testresultat avslöjar alltså inte om personen varit påverkad också i arbetet eller hur ofta han eller hon använder droger på fritiden.

Testning kan öka arbetarskyddet i uppgifter där det verkligen föreligger risk att orsaka sig själv eller andra personer skador på hälsan under inverkan av rusmedel. På grund av de brister och problem med testningen som nämns ovan är det dock inte möjligt att med tester garantera att en arbetsplats är säker eller drogfri.

När det gäller att förebygga risk för brottslighet på arbetsplatser är drogtestning ett ineffektivt hjälpmedel. Testerna hittar vanligen inte drogbrottslingar som stjälar droger på grund av kontinuerligt behov utan avslöjar med mycket större sannolikhet personer som till exempel använder cannabis då och då eller som en del av en festkultur. Cannabis och lugnande mediciner syns i genomsnitt i tester ett par veckor medan till exempel kokain och heroin bara syns ett par dagar.

[Lagen om integritetsskydd i arbetslivet](#)

Heikki Bothas
PM

link

Källa till webbadress: <https://paihdelinkki.fi/sv/databank/informationssnuttar/droger-och-ovriga-beroenden/drogtestning-pa-arbetsplatsen>